

načrt za popravo ceste, ki hode stala 92.219 gld. Ko bi bila takoj opravljena, bila bi bila pri rokah dovolj tehniskega osebja, ceste bi bila že davno narejena in mnogo novcev bi se bilo prihranilo. Pa tudi sedaj, ko je narejen nov načrt, delo posebno hitro ne napreduje. Denar, ki se je dovolil za 1888. in 1889. leto, hode se še-le letos porabili. Zaradi tega se za 1890. in 1891. leto v ta namen ni zahteval noben kredit. Da zaradi odlašanja zgradbe stvar sama trpi, razume se samo po sebi. Krivo temu je, kakor se mi zdi, le to, da ima primorsko namestništvo premalo tehniškega osebja in dosedaj v Tolminu ni bilo stavbenega oddelka, ki bi vodil nadzorstvo in pospeševal delo. Ker ceste na Tolminskem še dolgo ne bodo dodelane, je tam potreben stavbeni oddelak, da se dela hitreje vrše.

Pa ne le zgradbe cest, temveč tudi popolno zanemarjanje vreditve voda po vsem Goriškem, posebno pa v gorenjem delu, zahteva hitro pomnožitev tehničnih močij in ustanovitev stavbenega oddelka v Tolminu. Začeti se bode moralo seveda z vreditvijo Soče.

Soča dela veliko škodo v boljšem okraju, potem pa na progi od Kobarida do sv. Lucije in pa v občinah Kobarid, Idersko, Ladri, Smast, Kamno, Volarje, Dolje, Volče in Tolmin. Škoda je vedno večja in nevarnejša, kajti Soča odnese vselej nekaj rodovitne zemlje, kadar naraste. Prizadete občine so že prosile visoko vlado, naj pošlje tehniškega uradnika, da izdelava načrt za vredenje Soče. Na podlagi tega načrta se bodo potem dogovorile o izvršitvi tega dela. Dasi je to prošnja tople priporočila lokalna vlada, vendar se ni uslišala do današnjega dne. Gotovo da je tudi tukaj krivo pomanjkanje tehniškega osebja. Ravno tako je tudi z varnostnimi zgradbami ob gorenji Nadiži. Od leta do leta množe se škode, prošnje za pomoč so vedno nujnejše, povodnji in njih posledice vedno nevarnejše, pomoči pa od nobene strani ni. In vredenje teh planinskih vodov bi še ne bilo drago. Seveda je tudi treba vrediti vode v ravnini, kar bi pa veljalo nekoliko več.

Tudi v družih ozirih čuti se pomanjkanje tehniškega osebja na Primorskem. Če se ima zidati kaka cerkev ali župnišče, za kar je treba uradnih načrtov, navadno se vsa stvar tako na dolgo vleče, da dotičniki zgubé veselje za vso stvar in jo v nemar pusté.

Iz povedanega sledi jasno, da je premalo tehniškega osebja v področju c. kr. primorskega namestništva. Zaradi tega pa z veseljem pozdravljam visoke vlade sklep, da se pri okrajnem glavarstvu v Tolminu osnuje stavbena ekspozitura.

Ko bode stavbena ekspozitura v Tolminu, bode stavbeni oddelak v Gorici imel dosti manj dela in ceste se ne bodo več tako prekladale, kakor se je dunajska državna cesta v Ajševici pri Gorici. Pride ta cesta iz Gorice v Ajševico, drži nekaj časa navkreber, potem se pa nagne skoro v ravni smeri čez brdo v lijaško ravnino. S prva ni posebno strma, potem pa vedno bolj. Vseh teh klancev in strmcev bi pa ne bilo, da se je delala cesta od Li-

jaka okrog hriba po eraričnih tleh skozi ponoviški gošč do Neveke hiše. Namesto tega preložil se je le tisti del, ki je najbolj strm in najbližje ravnini. Cesta je poprej držala mimo tamošnje gostilne, sedaj pa drži čisto omenjene gostilne, ki je jako priljubljeno izletovišče za Goričane. Cesta tudi sedaj drži po svetu omenjenega gostilničarja, ki se nema bati nobene konkurence, ker na njegovem svetu nikdo brez njegovega dovoljenja ne sme napraviti gostilne. Ko bi osebje goriškega stavbenega oddelka ne bilo preobloženo, bila bi cesta dobro preložena, ne pa tako nesrečno, kakor je.

Letos se bodo izvršile zopet nekatere manjše poprave na tej cesti pri Vrtovinu, Oseku in Šempasu in z zadoščenjem moram konstatovati, da je tehnično osebje previdno postopalo. Seveda poprave na tej cesti še neso končane in bodo zahtevale še nekaj žrtev.

Ker ravno govorim o stavbenem oddelku v Gorici, naj omenim še neko drugo stvar, ki bode morda nagibala visoko vlado, da dobrovoljno in izdatno podpira prizadevanje nekaterih mejnih občin v kanalskem sodniškem okraju. Kakor je znano, drži državna cesta iz Predila do Volč, dokler ne pride zahodno od Volč do Idrije — Beneške Idrije v ravnini Idrije imenovani — katera meji od tod do furlanske ravnine. Ta reka teče po dolgi dolini in na obeh straneh njenih so mnoga sela. Desna stran je italijanska, leva pa avstrijska. Odkar gorati in hriboviti svet pripada Italiji, zgradile so se v teh krajih najlepše ceste. Ravno tako tudi v idrijski dolini. Če primerjamo nove italijanske ceste z avstrijskimi slabimi in nevarnimi kolovozi, vprašamo se nehoté, če je tukaj res meja dveh kulturnih držav. Ako se hočejo avstrijski sodniški ali pa politični uradniki na uradnih potih iz Gorice peljati v koštanjeviško ali zapotoško občino, morajo za Korminom čez italijansko mejo, tam pustiti vozove in precéj dolg pot peš preiti. (Čujta! Čujta!) Meni se zdi, da se take razmere ne strinjajo z dostojnostjo velevlasti.

Ondotni kraji hočejo ohraniti zvezo z Avstrijo, kateri pripadajo, in sicer s Kanalom, Gorico in Gradiško. Zaradi tega skušajo dobiti dobro cesto v Soško dolino.

Ta cesta je deloma že dodelana, manjka je pa vendar še precejšen del. Kat se je dosedaj storilo v tem oziru, bilo je brez uspeha. Priporočal bi visoki vladi, da podjetje teh občin kolikor mogoče podpira. Na ta način bi prišli ti kraji v dotiko z avstrijskimi okraji, v katere spadajo.

Če dá vlada tem občinam pomoč, je upati, da se ta cesta kmalu dodela. S tem bi se tamošnjim občinam precej pomagalo, kajti oživila bi se kupčija z avstrijskimi kraji. Svoje pridelke bi lahko spravili na avstrijska trgovišča, sedaj jih pa zaradi slabih cest še prodati ne morejo. Prosim torej vlado, da pomaga tem občinam. To zahteva državna korist in veljava države nasproti inozemstvu, pa tudi oziri na lokalni promet. Zatorej se vladi v tem slučaju ni bati gmotnih žrtev. Vodstvo del bi lahko prevzel

razbremenjeni stavbeni oddelak v Gorici. Ker je očitna potreba, da se pomnoži tehnično osebje v področju c. kr. namestništva primorskega, oziroma osnuje stavbena ekspozitura pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Tolminu, prosim visoko vladno, da vsprajne dotične točke državnega proračuna in odobri naslov 4, kakor se je predložil. (Dobro! Dobro! na desnici.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. novembra.

Notranje dežele.

Deželni zbori se snidejo v drugi polovici decembra, da dovolijo budgetne provizorije. Glavno njih zborovanje bode pa še le po Božiču. Vlada se nadeja, da bode državni zbor rešil budget, predno se snidejo deželni zbori.

Staročehi. Dunajski oficiozni list hoče vedeti, da Staročehi ne odlože deželnozbornih mandatov, temveč še pridejo v deželni zbor. Ker pa sedaj ni bilo še konference staročeskimi poslancev, na kateri bi se rešilo to vprašanje, mislimo, da je list le s tem hotel dati razumeti Staročehom, naj ne odlože svojih mandatov. Kaj pa bodo sedaj storili Staročehi, ne da se iz tega sklepati. Mogoče je, da vladi na ljubo še ostanejo na svojih mestih. Tudi je morda bolje, da z odložitvijo mandatov še malo počakajo, kajti vpliv Mladočehov propada in se torej utegnejo razmere v kratkem tako zboljšati, da se Staročehom pri novih volitvah ne bode bati volilnega boja.

Ogerska. Primicijalni sedež ostane v Ostrgonu. Govori se pa, da se je nova vlada sporazumela z novim primasom, da bode stanoval v Budimpešti ob prisotnosti vladarjevi in mej zborovanjem parlamenta. Tudi se bode jeden del stolnega kapitelnja premestil v Budimpešto. V prestolnici ogerski se bode zgradila nova primicijalna palača, prenovila pa gotška cerkev sv. Matije, da bode služila nekako za škofijsko cerkev. Seveda je mogoče, da so vse to še le želje ogerskih vladnih krogov.

Vnanje države.

Mirovni kongres v Rimu se je končal, ali miru pa najbrž ni prav nič koristil. Na tem shodu se je govorilo o stvareh, ki se gotovo ne strinjajo z miroljubnostjo. Tako je jeden odposlanec omenjal krivice, da sta se odvzeli Franciji dve pokrajini, drugi je govoril o nedovršeni Italiji. Pa tudi republičanska sapa se je močno čutila na tem kongresu. Vsled omenjenih dogodkov se drugo leto najbrž odposlanci mnogih držav več ne udeležé mirovnega shoda.

Rusija in Nemčija. V Berlinu je bajé bilo že vse pripravljeno za vsprejem ruskega carja. Tudi ruski minister vnanjih zadev je pričakoval že v Wiesbadenu daljših povelj. Jeden teden pred odhodom z Danskega se je pa car izjavil, da v Berlinu ne pojde. Vse prizadevanje, da bi ga pregovorili, je bilo zastoj. Giers in pa veleposlanik v Berlinu sta bila zaradi tega jako neprijetno iznežadeni. O poslednjem se celó govorilo, da bode dal svojo ostavko. Če je vse res tako, je car postal odločen nasprotnik Nemčije in to gotovo zaradi tega, ker Nemci nečejo z vsemi silami pospeševati ruskih namer na vzhodu.

Turčija. Po precej hudi volilni borbi je izvoljen za carigradskega patrijarha nikopolski nadškof Neofit. O novem patrijarhu je malo znanega, ker ni bil niti mej kandidati za patrijarhat.

Francija. 32 francoskih škofov se je izrecno izjavilo, da odobravajo postopanje nadškofa v Aixu. Vlada je s tem, da je nadškofu natvezila pravdo na vrat, hotela druge škofo ostrašiti, da bi se ji ne upali ustavljati, ali se je jako zmotila, kakor se je pokazalo. Vlada sedaj vé, da ima pričakovati odločen odpor, če bode dalje hodila po tem potu.

Nemčija. Socijalistična stranka nemška se je razkrojila. Osnovale se je že nova stranka nezavisnih socijalistov. V nedeljo je nova stranka v Berlinu osnovala svoje društvo. Pri prvem shodu je bilo nad 500 oseb. Razkol pač socijalnega gibanja ne bode pospeševal.

Irska. Pri dopolnilni volitvi v Corku so propali parnelloveci s svojim novim vodjo Redmondom. Veliko večino je dobil protiparnellovski kandidat Flavin. Da so zgubili parnelloveci mandat, katerega je imel pokojni Parnell, to je zanje hud udarec. Njih stranka bode sedaj vedno hitreje propadala. Mnogi jo bodo zapustili zaradi tega neuspeha. Pri občnih volitvah zginé najbrž popolnoma s pozorišča in Irce bode zopet jedini.

Brazilijska. Vlada je dala za 33 let v najem centralno železnico proti takojšnjemu plačilu polovice najemnine. Na ta način se hoče vlada izmotati iz sedanjih finančnih težav, ki nikakor neso majhne.

Izvirni dopisi.

Z Blok, 6. novembra. Dasi je hvala vsakemu ljuba in draga, vendar moramo resnici na ljubo dopis z Blok v štev. 252. cenjenega „Slovenca“ s

„Ako ga Milost želite videti le skozi okno, pa zaprém,“ dé jetnišničar.

„Kaj pravite, doktor, ali ni nevarno —“

„Ménim, da ne!“ odgovori doktor in takoj vstopi.

Pri tem glasu dvignil je Peter glavo, — malo je manjkalo, da ni vskliknil.

Doktor ni zategnul črtice na svojem obrazu.

„Ali umete irski?“ vpraša lorda.

„Ne,“ odvrne lord, „saj ti divjaki morajo angleški umeti!“

„In vi?“ vpraša jetnišničarja.

„Jaz poznam samo angleški jezik!“

„Škoda!“ zakliče učenjak: „ti divjaki nas malo umó, ako govorimo angleški; nekaj besedij njih zopernege narečja pač vé, skušal ga bodem spraviti v pogovor.“

„Nobene besede, nobenega znamenja! Opazujejo te, — nadejaj se in bodi pripravljen!“ reče Petru v gaelskem jeziku.

„Bom!“ zamrmra Irec in povési glavo, da bi skril radost, ki mu je zablestela v očéh.

„Ne ugaja mu, kakor se vidi, kar mu pravite!“ pravi lord.

„Obotavlja se, noče mi dovoliti, da bi vpodobil njegovo glavo,“ odgovori doktor, „Poskusil bodem, ako mi prodá glavo za mojo zbirko.“ — In v gael-skem jeziku nadaljuje: „Kar bi se tudi zgodilo, ako

se to zidovje ruši, ako je tu doli na cesti boj, — ako mene mrtvega vidiš tam ležati, — zbeži v St. Giles v krémo k „črnemu konju“, kjer bo vse pripravljeno za tvoj beg.“

„Kako bodem krémo našel?“

„Nekdo te bode tija peljal, ki te bode pozdravil z: „Ecin mavourneen.““

„Kako ste?“ vpraša lord.

„Mislim, da jo bode dal za dva funta šterlingov.“

„Kojih pa gotovo ne bode zapil, ako mu ja boste še le potem plačali, ko dobite glavo!“

„Denar bodo vzeli sorodniki, ali pa se bodo zánj sv. maše brale!“

Potem še nekaj besedij reče jetniku, obrne se k lordu in reče:

„Stvar je dognana. V četrtek zvečer bodeva pričela.“

„V petek je 13., ne boste je skončali,“ odgovori smeje se lord.

„V petek zvečer, 13.“ mrmra jetnišničar, ko ju je spremljal nazaj; „v petek, 13., zvečer v krémi k „črnemu konju“ v St. Giles-u. Dobro, da vem. Saj sem vedel, da ta tujec nič dobrega ne misli. Naznanil ga bodem redarstvu in v soboto dobil bodem novih jetnikov. Potem bodemo gaelski govorili; pokazal mu bodem, da več zasam, nego on misli.“

(Dalje sledi.)

sledečim zavrnuti: Da bi šlo nekaj družin od tu v Ameriko radi tega, ker se ima graditi dolenska železnica, ni res, ker znani so le trije slučajji, a ne družin, ampak tri posamezne osebe, katere bajé ni gnala tolika sila v Ameriko, kakor pohlep po lahkotnem življenju.

Letina se ne more precéj dobra imenovati, ker so gospodarji, kateri niti semena pšeničnega niso dobili, fižola in krompirja je precéj, a mnogo črnega in gnilega. Najbolj pa g. Zlatopoljski pretirava gledé krasote cerkve. Od sedanjega stanja do krasote cerkve je še toliko korakov, da ne pridemo leta in leta do tega. Da smo dobili krasen veliki altar in novo lepo okno v presbiteriju, je istina, a račun še do zdaj ni znan, in o krasoti cerkve ne smemo govoriti, sicer bi se nam tuji smejali, da „farbamo“. Za novo spovednico in obhajilno mizo je malo upanja, ker take naprave so drage, denarja pa povsod primanjkuje. Zato se ne moremo bahati in reči drugim: pokažite vi kaj tacega, kakor zlatopoljski dopisnik méni. Prilicno lahko omenim, da je stari altar lično predelal g. Jontes iz Vel. Lašič za podružnico sv. Duha, kjer ga še ni bilo. Dotična soseska je prav zadovoljna z njim. Zopet pri podružnici sv. Janeza povišali so zvonik in mu dali novo primerno streho. Namerava se pa v prihodnje tudi cerkvice prezidati na novo. S časom bo vse v redu, le denarja nam manjka! No — snega še nimamo do zdaj. — Ne šalimo se torej z dopisi! Toliko resnici na ljubo. B.

Z dežele, 7. novembra. Doslej so navadno listi, katere izdajejo in vrejujejo kristijani, poročujoč o nesrečah pisali, da je bilo toliko in toliko ljudi mrtvih, toliko in toliko poškodovanih. Nedavno pa sem čital v radikalnem glavnem glasilu, da je vsled potresov na Japonskem poginilo veliko tisoč ljudi. Mi Slovenci pa navadno govorimo, da le brezumna živina pogine, ne pa človek. Radikalcem sta ljudje in živina že enaki.

Dostavek vredništva: Morda pa dotični sotrudnik radikalnega glasila misli, da so na Japonskem „zloglasni klerikalci“ -

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. novembra.

(Cesarčinja-vdova Štefanija) je tudi izrazila svoje sožalje povodom smrti mšgr. Račiča. Včeraj je namreč od pristaniškega admiralata v Pulju došel k Sv. Heleni krasen venec iz bršljana; na lepem traku je napis „Štefanija“.

(Deželnozborska volitev na Notranjskem.) G. Lenarčiča kandidatura „na svojo roko“ je „Sl. Narodu“ delala mnogo preglavice. Radikalni voditelji hoteli so se izveči iz zadrege ter nas sumničili, da smo mi zavijali to stvar ter lagali. Izpovemo naravnost, da na tako nesramno zavijanje ne bomo odgovarjali obsirneje. Mi imamo, kakor smo že omenili, od g. Lenarčiča lastnoročno pisane besede, da je bil kandidat na svojo roko. Da se ga je „Slav. društvo“ polastilo, je dokaz, da se neso upali s pravim svojim ljubljencem na dan. Izid volitve pa tudi kaže, da skrajni radikaleci celó v tem okraju nemajo niti polovice volilcev na svoji strani. Tako je na Vrhniki 101 volilec, a prišlo jih je volit g. Lenarčiča le 37; v Ložu je nad 50 volilcev, g. L. je volilo 27 volilcev; v Postojini je nad 130 volilcev, prišlo jih je navzlic „ogromni udeležbi“ pri volilnem shodu, katerega je priredilo „Slav. društvo“ v nedeljo zvečer, volit g. L. le 53. G. Josip. Lenarčič je dobil v Postojini, Ložu in na Vrhniki le 117 glasov, dočim jih je dobil pri zadnji državnozborni volitvi dné 5. marca t. l. konservativni kandidat 118. Številke govore, da tudi notranjski volileci ne prisegajo slepo na „Narod“.

(Iz delegacij.) Skupni proračun za leto 1892 znaša 139,142.886 gld. potrebščine. Če se odbije pokritje v znesku 2,673.508 gld. in carinski preostanki v znesku 40,155.180 gld., znaša čista potrebščina 96,314.198 gld., torej 3,802.450 gld. več, nego minolo leto. Vrh tega znaša izredna čista potrebščina za zasedeni deželi 4,35.000 gld. in 1,904.818 gld. naknadnega kredita za l. 1891. Čista potrebščina vojnega budžeta znaša 119,365.366 gld., kaže torej plus 4,320.828 gld., mornarstvo 1,527.714 gld. Izredni vojni budjet zahteva večje svote za izdelovanje konserv, zboljšanje in razširjanje barak v Galiciji, za pomnožitev (225) poročnikov v prihodnjem letu in popolnjenje 14 baterijskih divizij.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Cast. gosp. Janez Mervec, župnik v Stopičah, je prezentovan za župnijo Št. Rupert. Cast. gosp. Lovro Mencinger, župnik na Golem, je šel v pokoj. Na njegovo mesto pride cast. g. Matija Erzar, dosedaj kapelan v Ribnici.

(8 Pivke) se nam piše: Neki tukajšnji dopisnik „Slav. Naroda“ prav olikano (?) napada pivške može, ker se ne strinjajo s telegramom v 245. številki imenovanega lista, katerega so poslali v imenu pivških volilcev. Podtika neznačajnost onim možem, ki so glasovali za kandidata, kateremu so zdaj tudi poslali zaupnico. Ne mislimo se prepirati z dopisnikom, le to želimo, da zá-se obdrži svojo Salomonovo modrost. Izjavljamo pa, da ga primemo za uho, če bode še pošiljal jednake telegrame v imenu pivških volilcev. Brzjavljaj naj, kar mu drago, a podpisuje naj svoje ime. Tudi naj pusti v miru druge ljudi, ki se ga ogibljejo s senenim vozom, in naj pometa pred svojim pragom.

(K izpitom za učiteljsko usposobljenje.) ki so se včeraj pričeli na tukajšnji c. kr. učiteljski pripravnici, se je oglasilo 49 kandidatov in kandidatinj. Od teh jih 18 kandidatov in 22 kandidatinj dela izpite za ljudske šole, štiri kandidatnje za meščanske šole in pet kandidatinj iz francoščine. Za ljudske šole delajo izpite gg.: R. Horvat, učitelj v Orehku pri Postojini; A. Korbar v Št. Vidu pri Cirknici, Al. Scheschel v Marenbergu na Štajerskem, Jos. Novak na Dobrovi pri Ljubljani, Ed. Wohinz v Mokronogu, A. Sitsch v Št. Vidu nad Ljubljano, K. Wider v Dobropolju, L. Albrecht pri Sv. Ani nad Trzicem, V. Sadar v Zalogu pri Cerkljah, Jos. Stritar pri Sv. Jederti na Štajerskem, H. Plhak pri Sv. Lorencu na Štajerskem, g. Vole in Alek. Falk, oba v Trbovljah, Josip Armič v Ljubljani, J. Cerar v Škocijanu pri Turjaku, P. Gorjup v Blagovici, Št. Birk v Vrhpolju in A. Kolbezen v Starem Trgu pri Poljanah. Dalje so kandidatnje za ljudske šole: A. Rauscher v Št. Petru pri Novem Mestu, M. Branchi pri šolskih sestrah v Gorici, O. Leskovec v Planini, M. Furlan v Postojini, M. Sajovec v Trebnjem, A. Divjak v Štrekljevcu, Jos. Fortuna pod Vel. Gabrom, V. Burjan v Brezicah, J. Velepč v Št. Petru na Notranjskem, M. Cidrih v Pletrovčah na Štajerskem, A. Moos v Žaleu, A. Thienel v Št. Petru v Sav. dolini, P. Götzl v Zireh, M. Strecker na Blanci, A. Petrovič v Podsredi, K. Schuller v Boh. Bistrici, M. Mlakar v Planini, R. Clarici v Črnomlju, m. Kristina Pezdirec, m. Eleonora Hudovernik, s. Ivana Oswald in s. Luitgarda Rihar, učiteljice v uršul. dekliški šoli v Ljubljani. Izpite za meščanske šole delajo: J. Cidrih pri Sv. Dubu v Ločah na Štajerskem, K. Steinhauer v Trstu, A. Vičič v Trstu, šolska sestra Marija Stanislaja Voh v Mariboru.

(Dijaske ustanove.) Pri ljubljanskem magistratu izpraznjene so s pričetkom tekočega šolskega leta tri mesta cesar Fran Josipovih, po občinskem svetu ustanovljenih stipendij po 50 gold. na leto. Do teh stipendij imajo pravico ubožni, v Ljubljano pristojni ali ko bi taci ne bilo, na Kranjskem sploh rojeni, tukajšnje realke obiskujoči dijaki. Prošnje, katerim naj bode priloženi krstni list in event. domovnica, potem ubožni list in šolski spričevali zadnjih dveh semestrov, vložé naj se do konca novembra letos pri vodstvu tukajšnje višje realke.

(Izkaz o živinski kugi na Kranjskem) od dné 27. oktobra do 4. dné novembra: Okuženih je za boleznijo na gobcu in parkljih 822 živinčet na 295 kmetijah, prascev pa 34 na 16 kmetijah.

(Statistika nesrečnikov.) Pri zadnjem ljudskem štetju našeli so nadložnih ljudi in pohabljenih v tej polovici države naše: slepcev 19.264, gluho-nemih 30.876, norih in bebastih 51.822. V primerji z l. 1880 se je zmanjšalo število slepcev za 418 odstotkov, nasprotno se je pa pomnožilo število gluho-nemih za 662 odstotkov in blaznih za 1382 odstotkov!

(Konflikciovani — voli.) V občinski pisarni v Novi Vasi pri Blokah bode dné 12. t. m. prodanih šest volov, ki so bili iz Prezida na Hrvatskem priglašni čez kranjsko mejo vzlic prepovedi zaradi živinske kuge.

(Zgodovinskega Zbornika) je ravnokar izšla 17. številka z nastopno vsebino: Diplomatarij: Bulla papeža Pija VI., s katero zatara nadškofijo goriško ter povzdigne ljubljansko škofijo v nadškofijo. (Nadaljevanje.) — Doneski k zgodovini zvonarjev in zvonov po Kranjskem. (Dodatek.)

(Jednajst let) je včeraj minulo, ko je strašen potres v Zagrebu naredil grozno škodo.

(Istersko-slovansko volilno zmago) proslavljajo tudi češki listi, zlasti praški „Öech“ in brnski „Hlas“. Slednji piše v uvodniku „Zmaga Slovanov v Primorju“: „Dan 30. oktobra l. 1891. je in ostane pomenljiv za primorske Slovane v Istri, Hrvata in Slovence, ker so oni prvokrat premagali pravekega svojega sovraga italijanskega, izvolivši si poslancem v državni zbor dr. M. Laginjo proti Talijanu markizu Polesiniju. S tem je dokazano svetu, da Istra, ta velevažna dežela avstrijska v vojaško-pomorskem in trgovinskem oziru, nazivljena ključ Avstrije na jugu, doslej proglašena za čisto laško deželo, — je in ostane vendar slovanska dežela do jadranskega morja. Lipa slovanska je skusila usodo Svetopolkovih butaric; Slovensko-Koroško palo je Nemcem v roke, Hrvatsko in Slavonijo osvojili so si Madjari, Bosno in Ereegovino podjarmil je Turek, a konečno se je polastil Dalmacije in Istre Lah. Stoletja razdeljena in po sovražnikih pahnjena v smrtno spanje, jame se zdaj vzbujati k novi moči in zavednosti. Napósled probudili so se po toli stoletnem suženstvu Slovani v Dalmaciji in Istri, a nečejo več biti „schiavi“ nadutih in sebičnih Lahov. Pričeli so krušen boj za narodni obstoj, koji zahteva vztrajne moči in narodne zavednosti. In da imajo obe ti svojstvi primorski Slovani v Istri, pokazali so pri sedanjih dopolnilnih volitvah. Slovani učinili so v Istri gospodstvu laških liberalcev in framasonov konec. Živela slovanska Istra!“

(Vodstvo c. kr. poštno-hranilničnega urada) na Dunaju razposlalo je okrožnice z računom gledé prometa tekom meseca oktobra. V uradnem delu nahaja se naznanilo, katero pravi, da stranke lahko za 15 kr. in za 30 kr. kupijo kuverte za odpoved po zvezkih s 50, oziroma s 100 komadi. Posamezne kuverte pa se tudi znanprej dobivajo brezplačno. Te tiskavnice imajo številko 42 b. Isti pogoj velja tudi gledé kuverte s št. 43, ki se rabi v prometu za vrednostne papirje. Minolega meseca se je vložilo 714.512krat v skupnem znesku za 94.870.290 gld., od tega na Štajerskem 36.625krat za 3.839.238 gld., na Koroškem 10.459krat za 1,123.167 gld., na Kranjskem 9369krat za 8.723 gld. (za „8“ dve znamenki v tisku manjkata), v Primorju 12.197krat za 1,507.762 gld., v Dalmaciji 3565krat za 364.018 gld.; vrnilo so pa 197.228krat skupaj za 95.264.499 gld., od tega pride na Štajersko 5848krat za 1 mil. 900.013 gld., na Koroško 1288krat za 258.781 gld., na Kranjsko 1227krat za 240.861 gld., na Primorsko 3459krat za 1,242.219 gld., na Dalmacijo 332krat za 62.574 gld. Od dné 12. januarja 1883, ko je zavod začel poslovati, vložilo se je 40.300.127krat za 4.629.845.721 gld. 95 kr., a vrnilo 11,594.277krat a 4.570.581.099 gld. 70 kr., tako je v blagajnici preostalo čistih 59,264.622 gld. 25 kr. Med povračili nahaja se 16,583.255 gld., za kar je urad vložnikom na željo kupil in odposlal vrednostnih listin. V prometu je 9656 rentnih knjižic v vrednosti za 12,156.490 gld., potem 838.959 knjig - vložnic in 19.136 čekovnic. Med slovenskimi knjižicami je neki vložnik izgubil svojo v Ljubljani dobljeno knjižico, vredna je 1 gld. 3 kr., pravico do nove vložnice ima dné 12. t. m.; drugi vložnik je prišel ob svojo v Škofj. loki izdano knjižico, ta velja 103 gld. 1 kr., in mu je pravica do nove knjige-vložnice potekla dné 4. novembra. Število vložnikov je naraslo za 4700 oseb v varčevalnem, za 127 v čekovnem, za 189 v nakazničnem oddelku. V neuradnem delu okrožnice najdeš podatke o poštni hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Taljanskem, Nizozemskem, Švedskem, Angleškem.

Glasba.

Najnovejši napevi za mešane glasove, ki jih je na svitlo dal Hrabroslav Volarič, učitelj v Kozani, pošta Kojska pri Gorici, kažejo zopet izredno marljivost in nadarjenost skladateljevo, kateremu se imamo Slovenci zahvaliti že za lepo vrsto domačih skladb. Marsikatera njegovih pesem se je že pevecem prijubila, ker večkrat pri veselje čujemo H. Volaričeve kompozicije prav nandušeno izvajati. Ime njegovo je torej že poznato, zato bodo pevovodje in peveci radovedno in zaupno posegli po tej novi zbirki, opus 7, ko obsega devetero prav ljubkih, izvirnih napevov za sopran, alt, tenor in bas. Preverjeni smo, da bode vsak zadovoljen s to izdavo, kajti m-lodije so zložene iz prav lahkih motivov, postop glasov je naraven in prijeten tako za pevec, kakor za poslušalca. Harmonizacija se drži prijetnih izprememb, a ne zahaja v trde, prisiljene prehode. Posamezni odstavki so prav ugodno, jednotno in celotno zloženi

rekli bi slovniško prav dobro štilizirani, tako da bodo napevi segali pevcem v uho in srce, kar bode skladatelju služilo v najlepše zadostilo; kaj drugzega naši skladatelji, delujoči na glasbeno literarnem polju, itak ne dosežejo, gmotne koristi gotovo ne, mnogokrat niti toliko ne, da bi bili troški za tisek pokriti.

Izmed napevov nam vrlo dobro ugaja prvi: „Slovanska pesem“ po besedah J. Stritarjevih, katero je prvi uglasbil naš obče znani skladatelj g. dr. B. Ipavie. Volaričev napev ima, kakor Ipavčev nekaj posebnega, v srce segajočega, vzlasti drugi stavek „Zemljo naj Slovan obhodi“ itd., ki po treh taktih krepko izraženega „obhoda Slovanovega“ končuje v družih treh taktih s čveterimi zaporednimi septarkordiki jih zdaj jeden, zdaj drug glas prijetno označuje. Refrain pesmi „Oj slovanska pesem ti“ zaključuje prvo kitico tako, da nastopajo glasovi drug za drugim in v zadnjih taktih združeno slavé „Slovansko pesen“. Brez daljšega presledka se potem druga kitica naslanja na prvo in je uglasbena z neznatnimi premembami skoro ravno tako, kakor prva. Napev je jako prikladen sopranu, ker ni previsok. Izvestno bode ta napev v zboru napravil mnogo efekta in se narodu priljubil.

Drugi napev „Pogovor z domom“ je na I. Jenkove besede zložen in obsega štiri odstavke, od katerih sta prvi in zadnji jednaka. Vglasben je ves tekst pesmi, kateremu se živahna melodija prav izborno prilaga. Le malo imamo slovenskih napevov, da ne bi izražali prirojene nam otožnosti, zdi se nam, kakor da ne bi mogli „veselih — okroglih“ prepevati, a čudno to ni, saj naših odnošajev ne moremo srečnih imenovati. Skladatelj se je v tej pesmici vzdignil sam z „rojem ptičje v jasne višave“ ter pozabivši zemске nadloge zapel v radostno-lahkotni popevki iskrena „čutila in voščila do rojstnih zemlja“. Poslušalca bode napev vsakokrat veselo ganil.

Simon Gregorčičevi Pesmi „Ne Zveni mi, pomladi najprva, najlepša cvetica!“ skušal je skladatelj s posebno glasbeno ritmiko povišati lepoto poezije. V koliko se mu je to posrečilo, težko je določiti, ker napev — tudi v tri skupine razdeljen, zahteva fino nijansiranega in z globokim čutom izraženega predavanja.

V kiti teh novih Volaričevih napevov zavzema tudi 4. napev „Pomlad“ po J. Virkovich besedah prav odlično mesto. Iz napeva veje res pomladanska svežost, lahkotna gibkost v glasovih spominja dobrodeino na oživljeno naravo. Melodija je priprosta, a prav lepo prepletena po gladko izpeljani harmonizaciji. V stavku „vstaja pomladanski rod“ in skladatelj prav srečno pogodil sklep prvega odstavka, v katerem je izpeljava glasov osobito melodije prav efektna. Tako je tudi srednji del poln gibčnosti in nasledje posamičnih motivov jako zadovoljivo izvedeno. Konec napevu se sklada s prvotnim stavkom, a dodana mu je še vrla in krepka kadenca. V večjem zboru predavana pesem bode — o tem smemo preverjeni biti — gotovo najpovoljnejši vtis naredila.

Našemu okusu tudi jako prija 6. napev „Gospodov dan,“ besede Krekove. Zložen je v As dur, kar ga dela milobnega in mehkega, a tudi dikcija je taka, da se nam zdijo pobožna čustva prav lepo uglasbena. Kai spretno se menjavajo male imitacije na raznih stopnjah ter tu in tam osamljeni glas prav dražestno veže napev v dovršeno celoto. Isto priznanje moramo izreči o drugem delu tega napeva, kajti tudi v njem je zlasti tenorju prilika dana, da se pokaže spretnega pevca poleg soprana. Ves napev je prav hvale vredno osnovan ter zelo primeren za kako slavnost, kakoršna je bila Bl. Potočnikova v St. Vidu, umeje se, če more nastopiti mešan zbor, sicer pa bode pri „besedah“ in drugih slavnostnih prilikah ravno tako izborno ugajal. (Konec sledi.)

Raznoterosti.

— Najstarši učenjak je vsekako profesor kemije na kijejskem vseučilišču, dr. Ignjat Vonberg.

Rodil se je 1791. leta v Vilni in je 1828. leta bil docent kemije v Kijevu. Stari učenjak je še zdrav in čil in je nedavno pri neki slavnosti celo uro govoril.

— Največjega malika imajo v Sjamu v pečhabarskem templu. Podoba je narejena iz kamena in ilovice, ter prevlečena z mavcem in lakom. Malik leži. Oči ima iz bišerov, lasje iz naravnih človeških las. Dolg je 145 čevljev, ušesa ima 14, roke 58, noge 68, stopala 17½, zobe 4½, in nohtove 1 čevlj dolge. Koliko je malik star, se pa ne vé.

— Pesniške plače. Islandski sabor je dovolil pesniku Matiji Jochamssonu 600 in pisateljici Torthilder-Holm 500 kron letne plače.

Telegrami.

Dunaj, 9. novembra. Ogerska delegacija je izvolila predsednikom grofa Franciška Zichy-ja, njegovim namestnikom Ludovika Tiszo. Na interpelacijo Beöthyjevo je odgovoril Kállay, da bode v kratkem ogerski državljani imenovan sekejijskim načelnikom v vnanjem ministerstvu.

Dunaj, 10. novembra. Nadvojvodinji Margareti se zdravje vedno boljša. — Škofovske konference pod predsedstvom kardinala Schönborna so se danes pričele; navzoči so vsi škofje tostran Litave izvzemši olomuškega knezonadškofa.

Monakovo, 9. novembra. Princesinja Adalbert Bavarska je naznanila zaroko princesinje Eloire z grofom Vrbno.

London, 10. novembra. Pri banketu lordmajorja je izjavil Salisbury, da je uspeh irske politike dovoljen, politika v Egiptu pa nepremenjena. Sedaj ni niti najmanjšega oblačka na nebu, ki bi naznanjal nemir. Namesto z vojsko se diplomacija bavi s trgovskimi pogodbami. Anglija pričakuje mnogo uspeha v trgovskem boju. V nasprotju z Ameriko držala se bode Anglija proste trgovine. Tornielli je naglašal prijateljske razmere med Anglijo in Italijo, ki so močna zastava evropskega miru.

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov vrejšajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprete. — Cena steklenice 10 kr. (300—231)

Tuji.

8. novembra.

Pri **Maliču**: Jantof, Gültre, Krishaber, Hirsch, Merklen, Hamer, trgovci; Wagner, Ginzel in Meissner, potovalci, z Dunaja. — Skofč, zasebnik, s soprogo, iz Škofje Loke. — Mayer, lekarnar, iz Vipave. — Bučar, sod. pristav, iz Černomlja. — Neuman, potovalec, iz Linca. — Plicker, potovalec, iz Ljubljane. — Prinz, potovalec, iz Prage. — Arlt, potovalec, iz Draždan. — Simon, trgovec, Stutgarta. — Rosenfelder, trgovec, iz Lipsije.

Pri **Sionu**: Rosenberg; Ilming, arhitekt, s soprogo, iz Gradea. — Hanz, c. kr. major, s soprogo; Waller; Goldhamer, Heuhopel, Breuer, trgovci, z Dunaja. — Del Piero; Sanzin; Anney, trgovka, iz Trsta. — Kreunz, stavbeni podjetnik, iz Kobarida. — Hafner, živinotrtič, iz Zagreba.

Pri **Južnem kolodvoru**: Gorec, župnik; Anton in Terezija Gorec, iz Istre. — Milavec iz Ljubljane. — Heinrich iz Trsta. — Bšhm, komisar, iz Gradea.

Pri **avstrijskem caru**: Pour, inženir, s sinom, iz Dun. Novoga Mesta. — Falk, učitelj, iz Trbovelj. — Pogačnik iz Rateč.

Pri **bavarskem dvoru**: Weber, potovalec, iz Gradea. Gederer, trgovec, iz Kočevja. — Gatilli s soprogo iz Št. Darnjela. — Dolinar, župnik, iz Rake.

Umrli so:

7. novembra. Marija Lavrič, gostija, 89 let, Stari trg 24, plučnica.

8. novembra. Franc Debevo, delavčev sin, 2 leti 8 mesecev, Ulice na Grad 9, jetika.

V bolnišnici:

6. novembra. Elizabeta Cmok, delavka, 22 let, jetika. — Neža Istenič, krojačeva žena, 31 let, notranje krvavenje.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	739 3	—12	sl. szad.	sneg	1:40
9 2. u. pop.	737 5	20	sl. vzh	oblačno	sneg
9. u. zveč.	738 3	0 8	"	"	"
Srednja temperatura 05°, za 45° pod normalom.					

Stanje avstro-ogerske banke

dné 7. novembra 1891.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovec v prometu	gld.	466.688.000 (— 829.000)
Kovinski zaklad	"	247.401.000 (+ 210.000)
Listnica	"	204.904.000 (— 4.013.000)
Lombard	"	28.858.000 (— 1.076.000)

Orgljavec

z dobrim spričevalom išče službe.

Več pové iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“.

(1461) 3-1

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije in zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(1863) 18 zobozdravnik (9)
pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Dunajska borza.

Dné 10. novembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	91 gld. 35 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	91 " 15 "
Zlata renta 4%, davka prosta	108 " 20 "
Papirna renta 5%, davka prosta	101 " 95 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1003 " — "
Kred tne akcije, 160 gld.	274 " 75 "
London, 10 funtov strl.	117 " 85 "
Napoleonondor (20 fr.)	9 " 35½ "
Cesarski cekini	5 " 60 "
Nemških mark 100	57 " 82½ "

Dné 9. novembra.

Ogerska zlata renta 4%	103 gld. 45 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 " 95 "
4% državne srečke 1. 1854., 250 gld.	134 " 25 "
5% državne srečke 1. 1860., 100 gld.	146 " — "
Državne srečke 1. 1864., 100 gld.	181 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 25 "
Zastavna pisma	100 " 20 "
Kreditne srečke, 100 gld.	184 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	61 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20 gld. 50 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	16 " 60 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	19 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	59 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	48 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 " 40 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2800	— " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	86 " 75 "
Papirni rubelj	1 " 18½ "
Laških lir 100	45 " 50 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzelle šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za uataganje glavnic priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4½% zastavna pisma peštanske ogerske komercijonalne banke.

4½% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na ta papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Zemljiških srečk dobitkovni listi.

Na leto 4 žrebanja.

Žrebanje že 16. novembra.

Glavni dobitek 45.000 gld. av. velj.

3 komadi le na 30 obrokov à gld.	3 —
5 komadov " " " " " " " " " " " "	à gld. 5 —
10 " " " " " " " " " " " "	à gld. 10 —